

[Niels Westerby.]

Lyksborg. De 3 formål synes på en måde særdeles velvalgte, og de pågældende trænger sikkert også til en hjælpende hånd; men spørgsmålet er, om man ikke kunne have lædret den ene halvdel af overskuddet sammen med vor u-landshjælp. Det havde været en udmærket måde at manifestere vor interesse for dette vigtige område på, og så kunne man jo nok klare de 3 nævnte områder ved de almindelige bevillinger herinde.

Det er kun en tanke, jeg rejser; men vi har ikke noget imod det, der er foreslået her.

Finansministeren (Grünbaum): Jeg siger tak for tilslutningen.

Med hensyn til fordelingen af den halvdel, der går til kongehuset, kan jeg ikke give konkrete eksempler — det er en meget lang liste — men det er en række sociale og humanitære formål, disse penge går til.

Naturligvis kunne man for den anden halvdel vedkommende bestemme en lidt bredere anvendelse, sådan som hr. Niels Westerby var inde på det, og det er da også muligt, at man skal tænke på det til næste gang. Her har man fulgt traditionerne, og så har man taget børnehjemmet i Lyksborg med. Man har været bange for at tage for meget med, for erfaringerne viser, at hvis man udvider her, kommer der så forfærdelig mange — som måske også kunne være berettigede til at få — og beder om noget. Det er nok muligt, man bør overveje den af hr. Niels Westerby rejste tanke til næste gang.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Ønskes der udvalgsbehandling? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, går lovforslaget direkte til anden behandling.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om beskatning ved sammenslutning af aktieselskaber m. v.

(Lovforslaget (nr. 71) findes i tillæg A. sp. 1541, fremsættelsen i tidenden sp. 744).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Peter Nielsen: Folketinget vedtog sidste år en ny form for beskatning af brugsforeninger, hvorved skattemæssig ligestilling med aktieselskaber blev indført. Et gammelt stridspunkt skulle hermed være bragt ud af verden. Ændringen betød imidlertid, at man beskatningsmæssigt kunne komme til at hæmme en naturlig udvikling med hensyn til sammenslutning af brugsforeninger. Der var enighed om, at man burde undgå dette, og udvalgsbetænkningen bebudede da også fremsættelse af det lovforslag, vi behandler i dag. Loven må selvfølgelig også have gyldighed for almindelige aktieselskaber; thi ingen ønsker jo at hæmme en nødvendig rationalisering her.

Man kan egentlig ikke sige, at det foreliggende lovforslag er nem læsning. Det forekommer ret indviklet, og det eksempel, der gives i bilag 2, er i hvert fald ikke poplitteratur.

Der kan være den fare ved indviklede love, at dygtige folk kan finde smuthuller i dem. Det skulle dog ikke kunne være tilfældet her, idet bestemmelsen i § 1, hvorefter der kræves tilladelse fra finansministeren eller den, han bemyndiger hertil, for at loven kan finde anvendelse, skulle betyde, at man på forhånd har stoppet eventuelle smuthuller.

Det må også pointeres, at der heller ikke bliver tale om skattefrihed for visse fortjenester eller avancer. Får en aktionær ombyttet sine aktier til aktier i det fortsættende selskab og han derefter afhænder dem, er han stadig skattepligtig af fortjenesten. Selve sammenslutningen af to aktieselskaber eller to brugsforeninger ska-

[Peter Nielsen.]

ber i sig selv ingen værdier, og derfor ville en beskatning virke ret ulogisk.

Ja, det er jo ikke hver behandling meningen at gå ind på de nærmere bestemmelser og regler, ej heller skal jeg uddybe eksemplet i bilag 2 til lovforslaget. De ting egner sig vist bedre til en udvalgsbehandling, og jeg skal her ved denne lejlighed nøjes med at anbefale lovforslaget i al almindelighed.

Ib Thyregod: Som det allerede er nævnt af hr. Peter Nielsen, er baggrunden for det lovforslag, vi her behandler, det forlig, der blev indgået vedrørende brugsforeningsbeskatningen. I betænkningen blev der givet udtryk for af de partier, som tilsluttede sig denne, at der samtidig skulle gennemføres regler om skattefrihed ved sammenslutning af aktieselskaber, dog således at sammenslutningen ikke skulle medføre urimelige skattemæssige fordele.

Baggrunden for forslaget er således det initiativ, vi fra venstres side tog vedrørende brugsforeningsbeskatningen, og som gav anledning til, at det lovforslag, som vi fremsatte, med forskellige ændringer blev gennemført her i folketinget.

Under forhandlingerne rejstes spørgsmålet om, hvorledes stillingen ville være i tilfælde af, at brugsforeninger blev sammensluttet, når brugsforeningerne kom ind under aktieselskabsbeskatningen. Mens det hidtil havde været således, at brugsforeninger ikke var underkastet nogen beskatning ved sammenslutning, måtte man forvente, at i det øjeblik de kom ind under aktieselskabsbeskatningen, ville der gælde tilsvarende regler for dem som for de andre selskaber, og det var altså dette, der gav anledning til, at spørgsmålet blev rejst. Vi krævede derfor, at man i denne forbindelse også løste spørgsmålet vedrørende aktieselskabers sammenslutninger. Det var et problem, hvorom der gentagne gange fra erhvervsiden var rettet henvendelser til finansministeren, uden at det dog havde ført til noget resultat, som vi tog op under disse forhandlinger.

Der opnåedes enighed om det, som findes gengivet i folketingsudvalgets betænkning af 26. maj 1966, og som tillige findes citeret i bemærkningerne til lovforslaget. Det

er helt klart, at det for erhvervslivet er af betydning, at der bliver mulighed for, at selskaber kan sammensluttet uden skattemæssige konsekvenser. Vi har allerede gennem nogle år haft en sådan regel gældende for banker, dog således at ligningsrådet skulle give tilladelse til sådanne sammenslutninger, for at de ikke skulle få skattemæssige konsekvenser. Disse regler skal altså nu udvides til at gælde aktieselskaber i det hele taget.

I den nuværende situation, hvor der er tale om større international konkurrence, hvor vi nærmer os fællesmarkedet, er det helt klart, at det er af betydning for vore erhverv, at koncentrationen af virksomhederne kan foregå så gnidningsløst som muligt. Derfor er det af væsentlig betydning for erhvervslivet at få dette lovforslag gennemført. Man kunne ønske, at det var blevet gennemført på et tidligere tidspunkt, men under alle omstændigheder er det, at det nu gennemføres, et væsentligt fremskridt.

Der er forskellige former for fusioner eller sammenslutninger, som nærmere omtalt i lovforslaget og i bemærkningerne til lovforslaget; der er den såkaldte vandrette fusion, sammenslutningen af to selskaber, som er uafhængige af hinanden, og der er den såkaldte lodrette fusion, sammenslutning af to selskaber, som er afhængige af hinanden: moder- og datterselskab. Af lovforslaget vil man se, at i virkeligheden kun den såkaldte vandrette fusion, kan gennemføres under de betingelser, som findes angivet i lovforslaget. Jeg tror, at de betingelser, som er opstillet, er rimelige. Herudover skal finansministeren kunne stille yderligere betingelser, men jeg går ud fra, at det sker ud fra generelle retningslinjer, at der altså ikke bliver tale om forskellig behandling af forskellige former for aktieselskaber.

Med hensyn til den lodrette fusion, altså forholdet moderselskab-datterselskab, er situationen jo den, at der efter lovforslaget ikke er mulighed for en sammenslutning uden skattemæssige konsekvenser, og jeg har noteret mig, at finansministeren i sine bemærkninger til lovforslaget udtaler, at han ønsker at arbejde videre med dette spørgsmål, idet han er enig i, at også spørgsmålet om den lodrette fusion er det af

[Ib Thyregod.]

væsentlig betydning for erhvervslivet at få løst. Man kan sige, at forholdet mellem af hinanden uafhængige selskaber og mellem moder- og datterselskaber ikke er det samme, men på den anden side er det klart, at der i mange tilfælde kan være grund til at foretage en rationalisering, således at datterselskaber også sammensluttes med moderselskaber. Datterselskaberne kan i mange tilfælde være oprettet af særlige grunde, som har foreligget på det pågældende tidspunkt, men som ikke længere foreligger, og det kan være rimeligt, at man gennemfører muligheden for, at der også her kan ske en sammenslutning af disse selskaber. Jeg går ud fra, at finansministeren, som han har bebudet det, vil arbejde videre med disse spørgsmål, således at også problemerne omkring den lodrette fusion kan blive løst.

Det fremgår af lovforslaget, at der i visse tilfælde kan blive tale om fritagelse for tinglysning og stempelafgift. Det er tilsvarende, hvad der gælder for banker, og det kan vi naturligvis hilse med tilfredshed.

Der er et enkelt spørgsmål, jeg gerne vil nævne; efter lovforslaget er det finansministeren eller den, han bemyndiger dertil, der skal fastsætte de nærmere vilkår for den tilladelse, der skal gives til en sammenslutning. Vi har jo hidtil haft det således, at det er ligningsrådet, der har haft denne bemyndigelse, og jeg ville i og for sig finde det rimeligt, at ligningsrådet også her fik denne bemyndigelse. Jeg vil gerne spørge finansministeren, om det er hans hensigt at bemyndige ligningsrådet, eller hvorledes det nærmere tænkes ordnet. Vi kan jo se, at det efter lovforslaget er således, at bankerne også skal gå ind under denne regel i lovforslagets § 2.

Endelig vil jeg gerne nævne, at de kooperative foretagender, som ikke er med under den nye beskatningsform, og det gælder bl. a. produktions- og salgsforeninger, ikke er inde under lovforslaget; efter min opfattelse må det være sådan, at der heller ikke her efter den gældende lovgivning bliver tale om skattemæssige konsekvenser ved sammenslutninger af disse foreninger, men det spørgsmål kan vi jo også se nærmere på i udvalget.

Jeg kan altså med tilfredshed hilse dette

lovforslag velkommen, som er begrundet med det initiativ, der blev taget i forbindelse med brugsforeningsbeskatningen, og tilsige vor medvirken ved den videre behandling.

Knud Thomsen: Hr. Peter Nielsen har jo ganske ret i, at de problemer, der her foreligger til behandling, kan være ganske overordentlig indviklede. Der har da også i flere år siden 1962 været en ret stor debat mellem erhvervenes skatsekretariat på den ene side og embedsmændene fra skattedepartementet og ligningsdirektoratet på den anden side, uden at man er kommet til enighed. Forholdet er jo det, at en række grænsetilfælde i høj grad kan give anledning til tvivl.

Det er allerede fremhævet, at efter lovforslaget kan der gives skattefrihed ved vandrette fusioner, men ikke ved lodrette, altså ikke ved sammenslutning af moder- og datterselskaber. Det er dog i bemærkningerne til lovforslaget oplyst, at man fortsat vil underkaste disse problemer en analyse i finansministeriet med henblik på at finde frem til, om lodrette fusioner senere skulle kunne inddrages under skattefriheden, og om man i øvrigt skulle kunne finde frem til almindeligere regler, efter hvilke skattefri fusion skulle kunne finde sted, uden at finansministerens eller andres tilladelse i det enkelte tilfælde var nødvendig. Jeg går ud fra, at når finansministeren ikke gentager bemærkningernes betragtninger om denne analyse i sin fremsættelse, betyder det ikke, at finansministeren ikke vedstår, at denne undersøgelse skal foregå og vil komme til at foregå, og jeg må sige, at jeg glæder mig stærkt til at se resultatet af den.

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at de lodrette fusioner også må ses i lyset af datterselskabernes funktion som et led i administrationen af selskaber. Det kan være hensigtsmæssigt af saglige eller personlige grunde eller af administrative grunde at skille en del af virksomheden ud; senere kan så forholdene ændre sig og fremkalde ønsket om ophævelse. I forbindelse med en vandret fusion kan man, i alt fald efter finansministerens yderligere tilladelse og uden skattemæssige følger, komme til sammen med det opslugte hovedselskab at erhverve datterselskaber under dette, som

[Knud Thomsen.]

under de nye forhold ikke længere opfylder deres oprindelige funktion; de kan være en hæmsko i de nye forhold, men kan altså ikke ophæves uden betydelige skattemæssige følger. Forholdene med hensyn til et hovedselskabs administration og dets benyttelse af datterselskaberne er jo mangfoldige, og en bevægelsesfrihed på dette område er ønskelig.

Jeg kan derimod fuldt ud tilslutte mig det, der står i bemærkningerne om, at en adgang til skattefri fusion kan befrygtes at ville tilskynde til dispositioner, som set fra et skattemæssigt synspunkt er mindre heldige.

Jeg er altså ganske enig i, at ikke skattemæssige, men administrative betragtninger skal gøres gældende i forholdet mellem moderselskaber og datterselskaber. Men må jeg så ikke føje til, at ved vurderingen af disse forhold forekommer det mig, at man kan så at sige både gøre forholdene svære og lette. Der må være enighed om, at personer, der får deres aktier indløst kontant, ifølge nugældende lov skal betale kapitalvindingsskat af provenuet; det betragtes som salg; det er gældende lov, og det må man tage for, hvad det er. Men behøver man af denne grund nødvendigvis at lægge så forfærdelig store hindringer i vejen for aktieselskabers fusion af deres egne datterselskaber? Forholdet er jo dog det, at den begrundelse, der nu er til stede, nemlig at man gennem datterselskaber opnår så at sige 2 gange $2\frac{1}{2}$ pct.s kapitalfradrag, har været til stede, så vidt jeg ved, i 50-60 år, uden at nogen har fundet anledning til at kritisere det; oven i købet var det i en stor del af denne årrække et 5 pct.s kapitalfradrag. Jeg spørger, om man ikke er inde på den vej, at man for at ramme de yderste grænsetilfælde — de tilfælde, hvor altså en sindrig hjerne virkelig har spekuleret ud, at der kan være skattebesparelser forbundet med denne eller hin manipulation — gør livet alt for besværligt for, skal vi sige 95 eller 98 pct. retfærdige uden vel i og for sig at kunne hindre, at de, skal vi sige 2 pct. overordentlig spekulative gemytter trods alt vil finde udveje senere hen.

Man kan også stille spørgsmålet på den ganske enkle måde: hvad koster det at administrere de sidst opnåelige 2-3 pct.?

Hvad koster det for finansministerens administration? Hvad koster det af besvær for det erhvervsliv, der tænker ad andre baner i disse forhold?

Jeg må altså gentage, at praksis først blev ændret fra 1. januar 1962 som følge af loven om kapitalvindingsskat, og vil derfor spørge, om finansministeren har materiale, der over for det udvalg, som vel kommer til at arbejde med sagen, kan vise, at adgangen til skattefri sammenlægning i de foregående 50-60 år forud for 1962 har givet anledning til et sådant skattemæssigt misbrug ved fusioner af selskaber — jeg taler ikke om de personers fortjeneste, som rammes af kapitalvindingsskatten — at det kan begrunde de nuværende store betænkeligheder og bevirke, at det kapitalfradrag, der efter gældende lov opnås først i datterselskabet og så i moderselskabet, virkelig skulle give anledning til, at alle reserverne bliver fuldt beskattet, som om det var en likvidation, der havde fundet sted, når et datterselskab ønskes inddraget i hovedselskabet. I de foregående 60 år var man tilfreds med at konstatere, at når et hovedselskab valgte at ophæve sit fuldt ejede datterselskab, var det tilstrækkeligt at konstatere, at hovedselskabet overtog aktiver og passiver, som de nu én gang var bogført i datterselskabet, og man tog ikke hensyn til den begrundelse, der, så vidt jeg kan se, er den væsentlige, nemlig de to gange $2\frac{1}{2}$ pct.s fradrag, som dengang i en stor periode var et 5 pct.s fradrag.

Imidlertid er det, som flere af ordførerne har været inde på, en forbedring, der her sker, og vort parti tiltræder med glæde det foreliggende lovforslag. Vi tilskynder til nogen udvalgsbehandling af lovforslaget; for at vi kan følge dette vanskelige stof, og vi interesserer os altså stærkt for den adviserede analyse; jeg håber, ministeren vil bekræfte her, at den vil finde sted.

Ømann: Baggrunden for, at selskaber kan fungere som økonomiske enheder og selvstændige juridiske personer, er jo en slags overenskomst mellem samfundet og det pågældende selskab, formidlet af aktieselskabsloven. Selskabet erklærer at ville overholde aktieselskabslovens særlige bestemmelser med hensyn til registrering og en vis offentlig indsigt, og der er flere andre

[Ømann.]

punkter. Til gengæld har samfundet indrømmet de fysiske personer, der i realiteten udgør selskabet, en enestående uafhængighed og økonomisk ansvarsfrihed, idet disse personer alene hæfter med og risikerer det beløb, de har købt aktier for.

Over for denne selskabernes særlige stilling har skattelovgivning og skattepraksis ikke kunnet være entydig. På den ene side har man måttet håndhæve rent formelle synspunkter med konsekvent udgangspunkt i, at selskabet og det alene er en selvstændig juridisk person. På den anden side har man i en række tilfælde, især hvor der er tale om familieaktieselskaber og mindre selskaber i det hele taget, været nødt til at tage udgangspunkt i den reale betydning, som forskellige dispositioner kunne have for de fysiske personer, der ejer aktierne eller på anden måde har indflydelse på selskabet. Der er dog grund til at understrege, at det nævnte formelle udgangspunkt har været hovedreglen, også i tilfælde hvor selskaber på den ene eller den anden måde træder i forbindelse med hinanden.

Imidlertid er der jo ved tekstanmærkning på finansloven i 1964 brudt med det formelle synspunkt, idet der er åbnet adgang for banker til at fusionere uden skattemæssige konsekvenser. Man så altså bort fra, at den ved fusionen stedfindende formueovergang skete mellem selvstændige juridiske personer. Meningen med det foreliggende lovforslag er, at denne adgang skal udvides til at omfatte alle aktieselskaber og kooperative selskaber. Formålet er, at fusionsbestrebelse ikke skal generes og hæmmes af skattekrav i anledning af det faktiske salg, der finder sted, men at beskatningen skal undskydes og eventuelt aldrig finde sted.

Denne favør begrundes med, at den concentration, som fusionerne er udtryk for, er samfundsgavnlig af konkurrencemæssige og driftsøkonomiske grunde. Det er da sikkert også rigtigt, at der gives tilfælde, hvor en mindre intim forbindelse som f. eks. den, der eksisterer mellem moder- og datterselskaber, ikke er tilstrækkelig til, at man kan foretage ønskede strukturomlægninger og rationaliseringer, fordi selskaberne under disse ikke så snævre bånd bevarer deres integritet som selvstændige økonomiske og juridiske personer. Dette forhold afslører jo

imidlertid, at det teoretisk og reelt er en sandhed, når skatteteoretikerne så hårdt har stået på, at der ved fusion foregår en regelret formueovergang mellem selvstændige enheder, og at det derfor er konsekvent at behandle denne overgang som et salg med de deraf følgende konsekvenser med hensyn til avancebeskatningen.

Jeg har ikke noget imod rationaliseringer og forøget konkurrenceevne, men spørgsmålet er, om det ikke ofte er andre motiver, der ligger bag ved fusioner, f. eks. ønsket om forøget økonomisk magt og dominans over for borgerne, over for samfundet. Bankerne har jo nu i kraft af den omtalte tekstanmærkning været forsøgsfelt, og man har et levende indtryk af, at adgangen til sammenslutning er blevet benyttet; men så kan man jo spørge, om det ligefrem er rationalisering, storbankerne er i gang med, eller forøgelse af konkurrenceevnen. Det er det vel i hvert fald ikke over for udlandet. Det billede, der aftegner sig, er i stedet storbankerne som samlet samfundskononomisk magtfaktor i vækst, alt imens de hver for sig i stedet for at rationalisere opretter filialer med næsten feberagtig hast.

Jeg tror, at det er nødvendigt i udvalget at se på nogle eksempler fra det virkelige liv. Hvad er det, der sker ved disse fusioner, ved disse oplugninger af provinsbanker? Det er vist også nødvendigt at se på, hvor stor fiskal betydning den henstand har, den til tider evige henstand, som forslaget vil indrømme. Og hvordan har selskabernes og aktionærgruppernes stilling og motivationer været ved de forskellige stedfundne opkøb?

Det er et principspørgsmål, der berøres i dette forslag, og det kan være, det ville være sikrest i denne forbindelse også at se på forslaget til ny aktieselskabslov. Jeg må på forhånd sige, at jeg er skeptisk med hensyn til, hvor gavnligt og hvor påkrævet et forslag som det foreliggende egentlig er, men jeg kan i hvert fald tilsige mit partis saglige medvirken til drøftelserne i udvalget og til drøftelser af hele fusionsspørgsmålet, også spørgsmålet om de lodrette fusioner og stillingen for de kooperative selskaber.

Arthur Jacobsen: Da mit partis ordfører, hr. A. C. Normann, er forhindret i at være til stede her i dag, skal jeg ved første behandling af dette forslag, forslag til lov om

[Arthur Jacobsen.]

beskatning ved sammenslutning af aktieselskaber m. v., på hr. A. C. Normanns vegne give tilslutning til forslaget. Men jeg vil gerne knytte enkelte bemærkninger til forslaget.

Når man ved, hvilke krav der efter den hidtil gældende lov på dette område stilles til aktieselskaber og aktionærer, er det helt afgjort, at dette forslag vil få stor praktisk betydning. Som det er, kan selskabers fusion kun foregå på den måde, at det ene selskab i skattemæssig henseende bliver betragtet som værende i likvidation, og dette medfører, at en aktionær, som får sine aktier ombyttet, skattemæssigt bliver betragtet, som om vedkommende fik udbetalt en afståelsessum for de oprindelige aktier, det vil altså sige et likvidationsprovenu, i det år, hvor selskabet endeligt opløses, og det, at han erhverver andre aktier, betragtes som helt uafhængig heraf. Efter de nye regler vil det være sådan, at når to selskaber bliver sammensluttet, så bliver det ene selskab anset for ophørende, og det andet, det bliver anset for fortsættende, og virkningen af en tilladelse til skattefri sammenslutning vil for selskabet være, at indkomsten i det ophørende selskab fra og med det indkomstår, hvor ophøret sker, skal medregnes i det fortsættende selskabs indkomstopgørelse.

Efter det forslag, som her foreligger, er det vel ikke helt klart, i hvilke tilfælde tilladelse til fusion vil kunne opnås, men der er givet bestemmelser, der normalt hindrer sammenslutninger af moder- og datterselskaber, idet en af betingelserne går ud på, at mindst 90 pct. af værdien af aktierne i et ophørende selskab alene vederlægges med aktier i det fortsættende selskab.

Aktionærerne eller andelshaverne i det ophørende selskab får en helt anden stilling nu, end de tidligere havde, fordi de bliver fritaget for beskatning, når aktierne eller andelsbeviserne i det ophørende aktieselskab simpelt hen kan ombyttes med aktie- og andelsbeviser i det fortsættende selskab. De nye aktier eller andelsbeviser, som modtages ved ombytningen, behandles ved opgørelsen af den skattepligtige almindelige eller særlige indkomst, som om de var erhvervet på samme tidspunkt og for samme anskaffelsessum som de om-

byttede aktier, og det må gøre det betydeligt lettere. Jeg tror, at dette forslag for erhvervslivet vil betyde bedre muligheder ved den skattemæssige forenkling og dermed friere dispositioner i forbindelse med større økonomiske sammenslutninger, hvad enten der er tale om aktieselskaber eller kooperative virksomheder.

Vi kan anbefale lovforslaget til videre behandling.

Niels Westerby: Liberalt centrum kan principielt anbefale det af finansministeren fremsatte lovforslag, der skal søge at formindske de skatteulempen, man hidtil har haft ved sammenlægning af aktieselskaber og kooperative selskaber. Vi har set, hvordan det er gået for bankernes vedkommende, at de under gunstigere regler end dem, der vil eksistere efter denne lov, har foretaget en række sammenlægninger, og der er næppe nogen tvivl om, at det fører til en bedre finansieringssituation navnlig i de dele af landet, hvor man ikke har så meget kapital på stedet.

Vi anser det for uhyre vigtigt, at der kan ske en fusion, uden at der lægges hindringer i vejen herfor fra skattelovgivningens side. Det har ikke noget at gøre med, om vi kan lide større selskaber, eller vi kan lide de mindre selskaber; det har simpelt hen noget at gøre med, at vi ønsker, at dansk erhvervsliv skal være effektivt. Det er jo allerede således i EFTA, med et marked på 90 millioner mennesker, at det er vigtigt, at danske virksomheder er i stand til at hævde sig, og at ikke udenlandske producenter kommer til at overtage deres stilling. Ikke mindre vigtigt vil det blive, hvis den europæiske markedsopdeling ophører, at dansk erhvervsliv bliver slagkraftigt, og det vil det ikke være, hvis der eksisterer alt for mange små virksomheder og alt for få store slagkraftige virksomheder. Derfor er vi særdeles tilfreds med, at de hindringer, der hidtil skattemæssigt har været for en sammenslutning af aktieselskaber, bliver fjernet. Det må være således, at lovgivningen i alt fald er neutral over for dette. Hvis to mindre aktieselskabet eksisterer hver for sig, ja, så træder der jo ikke nogen skattemæssige konsekvenser i funktion, og det bør da også være således, hvis disse to aktieselska-

[Niels Westerby.]

ber slutter sig sammen og foretager en erhvervsmæssigt fornuftig disposition, at der da ikke indtræder skattemæssige ulemper som følge af denne sammenslutning. Hvis det er tilfældet, vil sammenslutningen blive forhindret eller i alt fald forsinket, og det vil være til skade for Danmarks erhvervsliv. Vi kan derfor med glæde give vor principielle tilslutning til de tanker, synspunkter og formuleringer, der er nedlagt i lovforslaget.

Der kan være enkelte tekniske finesser — lovforslaget er jo meget teknisk — og hvis det er således, at det vil være fornødent at tage et initiativ fra vor side efter det tilendebragte udvalgsarbejde, så vil vi gøre det, men der skulle være gode chancer for, at der ud af udvalgsarbejdet vil kunne komme et lovforslag, som tilgodeser hovedtanken uden at medføre tekniske ulemper.

Finansministeren (Grünbaum): Jeg synes, det var en nyttig understregning, hr. Niels Westerby gav af formålet med denne lovgivning; jeg opfatter det også på den måde. Det er ikke et spørgsmål om, hvorvidt man kan lide store selskaber mindre end små selskaber, store virksomheder mindre end små virksomheder; det er ikke et spørgsmål om, hvor man har sympatien. Der kan være problemer som dem, hr. Ömann rejste, vedrørende magt, som opnås igennem en koncentration inden for erhvervslivet, men det må man vel så, hvis der er tale om en urimelig magtudøvelse, imødegå på anden måde. Det, der er hensigten med dette lovforslag, er jo netop, som hr. Niels Westerby sagde, at skabe et skattemæssigt grundlag for sammenslutninger, således at lovgivningen i denne henseende virker neutralt over for sammenslutning. Det vil sige, at man foretager sammenslutninger i erhvervslivet, såfremt det ud fra andre hensyn — økonomiske hensyn, rationaliseringshensyn, og hvad det kan være — synes ønskeligt, og det er ud fra det synspunkt, jeg har kunnet tiltræde, at der foretages sådanne ændringer i lovgivningen, at man ikke på urimelig måde forhindrer den sammenslutning, som finder sted inden for erhvervslivet, og som har til formål at skabe et dygtigere erhvervsliv, et erhvervsliv, der kan producere bedre og konkurrere

bedre. Det er denne indstilling, der ligger bagved, når vi i regeringen har været enige om at fremme et lovforslag som dette.

Ja, jeg må, jeg vil ikke sige vende mig imod, men alligevel tage lidt afstand fra visse af hr. Ib Thyregods bemærkninger. De gik jo nærmest på, at jeg havde været meget modvillig med hensyn til at komme med dette lovforslag; det var noget, man havde presset på med gennem så og så mange henvendelser, og i udvalget havde så, forstod jeg, hr. Ib Thyregod krævet, at der nu blev gjort noget ved det. Sådan er min erindring nu ikke; jeg har tværtimod på et tidligere tidspunkt her i folketinget inden den nævnte udvalgsbehandling — jeg tror, det var som svar på et spørgsmål fra hr. Rimstad, ikke et onsdagsspørgsmål, men et spørgsmål en anden dag i en debat — netop givet udtryk for en positiv indstilling ud fra de synspunkter, som jeg lige har redegjort for. Det var også derfor, at jeg, da jeg kom til stede i udvalget og spørgsmålet blev rejst, straks kunne svare, at jeg fandt det helt naturligt, at man så på det, og forslaget er altså et resultat deraf.

Vi er således ikke imod, at man søger at finde vej frem i den retning, det her er gjort; men jeg vil på den anden side ikke skjule, at der er betænkeligheder. Der er betænkeligheder ved at gå for langt, og de betænkeligheder går på, om man kan opnå eller tilsigter at opnå skattemæssige fordele ved at foretage disse sammenslutninger. Derfor tror jeg, jeg kan sige straks i dag ved førstebehandlingen, at vi i finansministeriet ikke tror på, at man i øjeblikket kan gå ret meget videre — der kan måske være enkelte ting, man kan se på i udvalget — men jeg vil gerne understrege og bekræfte, at det netop er vor hensigt, at der skal arbejdes videre med disse spørgsmål. Det er absolut noget, vi mener, og det er altså ikke for at undgå et sådant videre arbejde, at bemærkningerne ikke går igen i selve fremsættelsen. Jeg kan altså bekræfte, at vi vil arbejde videre med disse spørgsmål med henblik på at nå en mere generel ordning end den, der fremgår af det foreliggende lovforslag.

Jeg kan ikke i dag svare på det spørgsmål, hr. Knud Thomsen stillede med hensyn til materialet vedrørende eventuelle

[Finansministeren.]

misbrug i tidligere år og om, hvad det ville koste i administration at prøve på at undgå sådanne misbrug, altså de 2 pct. over for de 98 pct., men det er jo noget, vi kan se på i udvalget; det er muligt, der ligger materiale herom i finansministeriet — jeg ved det ikke.

Til hr. Ømann vil jeg gerne sige, at jeg forstår hans skepsis. Jeg har jo sådan set også allerede givet udtryk for, at der er grund til at nære skepsis over for alt for voldsomme koncentrationer inden for erhvervslivet, men jeg mener altså ikke, det skal være beskatningen, der hindrer en naturlig sammenslutning inden for erhvervslivet, og jeg forstod da også hr. Ømanns bemærkninger på den måde, at det kunne også hans parti gå ind i en saglig debat om i udvalget.

Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt ligningsrådet skal behandle disse ting, vil jeg gerne sige, at det var ikke vores tanke. Det er vores tanke, at ligningsrådet fortsat skal behandle sagerne vedrørende bankerne, men at de andre sager, netop fordi der skal arbejdes videre med dem og vi stadig væk må have hånd i hanke med dem, skulle behandles i skattedepartementet.

Med hensyn til tinglysningsafgiftsfritagelsen er det jo sådan, at den pågældende bemærkning går på bankerne, men det er i øvrigt et åbent spørgsmål, hvorvidt den skal gælde for andre tilfælde.

I øvrigt takker jeg for den tilslutning, der er givet til lovforslaget, og for den velvillige behandling, som andre har givet tilsagn om.

Ib Thyregod: Det var finansministerens bemærkning til mig, jeg godt lige ville svare på. Finansministeren sagde, at han ikke havde modvilje mod at komme med det foreliggende lovforslag; men det er jo lidt vanskeligt for mig at vide, hvordan finansministerens sind var, da disse forhandlinger blev ført. Jeg kan måske lige nævne, at det var den tidligere finansminister, Poul Hansen, som oprindeligt var inde i forhandlingerne vedrørende disse spørgsmål. Forholdet er trods alt det, at der — om det så var til den tidligere finansminister — blev rettet forskellige henvendelser fra Erhvervenes Skattesekretariat vedrørende spørgsmålet om sammenslutning af selskaber, uden at

dette førte til noget resultat. Dertil kommer, at det i udvalget blev fremhævet, at der gjaldt det ganske særlige for bankerne, at banktilsynet skulle godkende banksammenslutningerne, og det gav en sikkerhed for, at der ikke herigennem blev tale om utilsigtede skattemæssige fordele. Det blev fremhævet i udvalget, at det samme ikke forelå for selskaber i øvrigt, og at det, som der står i det notat, vi fik i udvalget, ville være en meget vanskelig opgave for ligningsrådet at foretage en sådan undersøgelse. Det vil altså sige, at efter de oplysninger, vi fik, var det vanskeligt at gennemføre noget sådant; men det er altså lykkedes nu i kraft af dette forlig, og det kan vi naturligvis kun hilse med tilfredshed.

Jeg takker for, at finansministeren som bebudet i bemærkningerne vil gå videre med problemerne omkring den lodrette fusion, som også var inde i de forhandlinger, der fandt sted i folketingsudvalget, og som der også i høj grad kan være behov for.

Blandt de partier, som deltog i forliget om kooperationsbeskatningen, var også socialistisk folkeparti, og jeg var derfor lidt forundret over at høre hr. Ømanns bemærkninger til lovforslaget i dag. Han syntes, jeg lagde nogen vægt på de formelle synspunkter, og sagde endvidere, for så vidt angår bankerne, at det, det drejede sig om her, jo var storbankerne, der opkøbte provinsbanker og oprettede filialer. Jeg må lige sige, at det ikke alene er det, der foreligger for bankernes vedkommende; det er også sådan, som man ved, at lokale banker slutter sig sammen. Det er en udvikling, man kender over hele verden, og som vi også er nødt til at følge op herhjemme, og det bør lovgivningen ikke forhindre.

Ømann: En ganske kort bemærkning. Jeg tror, hr. Ib Thyregod har misforstået mig. Det, jeg ville udtrykke, var, at hvis dette lovforslag gennemføres, giver man samfundsmæssigt, kan man sige, et tilskud til driftsomlægning og rationalisering ved fusion; det gør man og har man gjort gennem tekstanmærkningen. Men de samme banker har i andre henseender og på andre områder opført sig mindre rationelt og hensigtsmæssigt, idet disse tre storbanker i konkurrence med hinanden har spredt filialer ud — ikke alene over hovedstads-

[Ømann.]

området, men også i landsmålestok — på en sådan måde, at man kan stille det spørgsmål: er det en rationel måde at drive bankvirksomhed på, når man skal se det ud fra et samfundssynspunkt?

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 25. januar, kl. 13 med følgende dagsorden:

- 1) *Spørgsmål om meddelelse af orlov til folketingsmand Peter Mohr Dam.*
- 2) *Spørgsmål om indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmand Peter Mohr Dam.*
- 3) *Spørgsmål til ministrene.*
- 4) *Første behandling af:*
Forslag til lov om jagten.
- 5) *Første behandling af:*
Forslag til lov om landbrugsejendomme.
- 6) *Første behandling af:*
Forslag til lov om ændringer i lov om udstykning og sammenlægning m. m. af faste ejendomme.
- 7) *Første behandling af:*
Forslag til lov om ændringer i lov om oprettelse og supplering af mindre landbrug m. m. — statshusmandsloven.

8) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om opførelse af arbejderboliger på landet.

9) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående „Kongeriget Danmarks Hypotekbank“s beretning for regnskabsåret 1965-66.*

10) *Valg af 16 medlemmer til det i sygeforsikringslovens § 9, stk. 3, omhandlede udvalg.*

11) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om beskatning ved sammenslutning af aktieselskaber m. v.

Mødet hævet kl. 15⁵.

17. møde.

Onsdag den 25. januar kl. 13.

Formanden: I skrivelse af dags dato meddeler indenrigsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om opførelse af et statshospital i Herlev kommune.

Udvalget angående forslag til lov om nedslag i skatteansættelsen for folkepensionister m. fl. har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Det er meddelt mig, at *Ove Weikop* ønsker at udtræde af udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om beregning af et reguleringspristal. Til at indtræde i det nævnte udvalg i stedet for *Ove Weikop* har vedkommende gruppe udpeget *Knud Bro*, som herefter er valgt.